

21.02.2024.

***Rimi* virzība uz atteikšanos no sprostos dētu olu tirdzniecības**

Mūsu apņemšanās

Rimi Baltic kā daļa no *ICA Group* darbojas saskaņā ar godīgas un atbildīgas tirdzniecības principiem. 2017. gada beigās mūsu vadības komanda parakstīja memorandu, vēlreiz apstiprinot *Rimi Baltic* apņemšanos ievērot dzīvnieku labturības standartus. Šajā dokumentā atspoguļots mūsu mērķis tirgot tikai ārpus sprostiem dētas vistu olas, un *Rimi Baltic* turpina darbu pie šī mērķa īstenošanas.

Mūsu mērķis ir laimīgas vistas, apmierināti klienti un olas par pieņemamu cenu ikvienam, tāpēc mūsu transformācijas procesā *Rimi Baltic* vadās pēc sekojošiem galvenajiem principiem.

- Mēs esam apņēmušies panākt, lai mūsu sortimentā būtu svaigas olas, kas iegūtas no ārpus sprostiem turētām vistām, – gan mūsu pašu, gan piegādātāju zīmolu produktos.
- Mūsu transformācijas plānā ņemts vērā gan lokālās produkcijas aspekts, kas ir mūsu ilgtspējas programmas viens no pīlāriem, gan klientu jutīgums pret cenu.
- Mēs cieši sadarbojamies ar olu ražotājiem.

Pāreja uz ārpus sprostiem dētām olām

Olas iedala kategorijās atkarībā no vistu audzēšanas veida.

- Nr. 0 (bioloģiskās saimniecības) – vistas tiek audzētas bioloģiski, nodrošinot tām brīvu pārvietošanos ārpus telpām.
- Nr. 1 (brīvā turēšana) – vistas brīvi pārvietojas ārpus telpām.
- Nr. 2 (kūtī dētas) – vistas tiek turētas kūtī un pārvietojas tās telpās.
- Nr. 3 (turēšana sprostā) – vistas tiek turētas tikai sprostos ar ierobežotu telpu.

No 2018. gada *Rimi Baltic* stratēģiskais fokuss ir ārpus sprostiem dētu olu sortimenta attīstība, pārejot tikai uz 0., 1. un 2. kategorijas olu tirdzniecību.

Linda Jākobsone, *Rimi Baltic* kategoriju vadības direktore

"Kopš 2018. gada Rimi Baltic ir stratēģiski koncentrējies uz to, lai kļūtu par ārpus sprostiem dētu olu tirgotāju, pakāpeniski samazinot 3. kategorijas olu produktu īpatsvaru mūsu sortimentā. Ambīcijas, ko uzņēmāmies līdz ar 2017. gada memorandu, nav tikai plāns uz papīra – mēs jau veicam konkrētus pasākumus savā darbībā gan attiecībā uz privātā zīmola produktiem, gan partnerībā ar piegādātājiem. Mūsu mērķis ir godīga un atbildīga tirdzniecība un nākamais ilgtspējības līmenis, tāpēc speram mazus, bet apņēmīgus soļus labākas rītdienas virzienā, par prioritāti izvirzot gan vietējo produktu, gan cenu pieejamību mūsu klientiem. Esam pārliecināti, ka sadarbība ar vietējiem ražotājiem un citām ieinteresētajām pusēm veicinās šo ambīciju īstenošanu."

Neraugoties uz nesenajiem izaicinājumiem ekonomikā, ārpus sprostiem dētu olu īpatsvars mūsu sortimentā turpina pieaugt un stabili pārsniedz 60 %.

Igaunijā ārpus sprostiem dētu olu īpatsvars sortimentā ir palielinājies no 47 % 2022. gadā uz 64 % 2023. gadā. Vairāk nekā puse (55 %) no ārpus sprostiem dētu olu sortimenta ir 2. kategorijas olas.

Kopš 2021. gada Latvijā ārpus sprostiem dēto olu īpatsvars ir saglabājies stabils – līdz 70 %. *Rimi Latvia* ir plašs 1. kategorijas olu sortiments, kurā lielākā daļa (75 %) olu ir no vietējiem lauksaimniekiem. 1. kategorijas olas veido līdz 58 % no visa ārpus sprostiem dētu olu piedāvājuma.

Lietuvā ārpus sprostiem dētu olu īpatsvars pēdējos gados ir bijis stabils – līdz 60 %, bet 2023. gadā sasniedza 61 %. No ārpus sprostiem dētajām olām vispieprasītākās ir 2. kategorijas olas, veidojot līdz 64% no visa brīvos apstākļos dētu olu sortimenta.

Pircēju pieprasījums

Nemot vērā Baltijas tirgus cenu jutīgumu, lielākā daļa pircēju joprojām dod priekšroku 3. kategorijas olām. Tomēr ar lepnumu varam secināt, ka pēdējo divu gadu laikā *Rimi Baltic* 3. kategorijas olu pārdošanas apjomi ir būtiski samazinājušies – par 24 %. Turklāt pēdējo gadu laikā pieprasījums pēc kūtīt dētām vistu olām ir stabili audzis: 2. kategorijas olu pārdošanas apjomi ir palielinājušies uz pusi (+50 %) salīdzinājumā ar 2020. gadu, un 2023. gadā pārdošanas apjomi ir auguši par 4 %. Arī pieprasījums pēc 1. kategorijas olām stabili pieauga līdz 2022. gadam, kad ievērojamās inflācijas dēļ *Rimi* klienti sāka izvēlēties lētākas alternatīvas.

Līdz ar to 2023. gadā brīvas turēšanas apstākļos dētu olu pārdošanas apjomi samazinājās par 36 % salīdzinājumā ar 2021. gadu, bet pieprasījums pēc bioloģiskajām olām pēdējo gadu laikā nav būtiski mainījies un joprojām veido vismazāko daļu no kopējā olu pārdošanas apjoma.

Arī Igaunijā 2023. gadā pircēji sāka taupīt naudu, tāpēc pieprasījums pēc bioloģiskajām olām strauji kritās. Tomēr palielinājās pieprasījums pēc 2. kategorijas olām, kā arī pēc 3. kategorijas olām.

Līdzīgi arī Latvijā 2023. gadā pircēji sāka vairāk taupīt, tāpēc lielāko pieprasījuma kritumu piedzīvoja bioloģiski audzētās un brīvās turēšanas apstākļos dētās olas, savukārt pieprasījums pēc 2. un 3. kategorijas olām saglabājās līdzīgs kā 2022. gadā.

Savukārt Lietuvā pieprasījums pēc bioloģiski audzētām olām 2023. gadā nesamazinājās un, neskatoties uz ekonomiskajām grūtībām, pat pieauga. Ievērojami samazinājās pieprasījums pēc 1. kategorijas olām – gandrīz uz pusi. Savukārt pieprasījums pēc 2. un 3. kategorijas olām nedaudz palielinājās.

Rimi privātās preču zīmes olas

Pašlaik *Rimi* privātās preču zīmes produktu sortimentā ir visu kategoriju olas (0., 1., 2. un 3.). 2023. gadā mēs samazinājām sprostos dētu olu produktu skaitu savas privātās preču zīmes sortimentā: no 7 uz 6 Latvijā, no 5 uz 4 Igaunijā, un Lietuvā saglabājām tikai 4 produktus. 2024. gadā turpināsim samazināt sprostos dētu olu produktu skaitu visu trīs Baltijas valstu tirgos. Turklāt ieviesīsim īpašas ikonas uz mūsu iepakojumiem, lai palīdzētu klientiem viegli atšķirt sprostos un brīvos apstākļos dētas olas.

Apvienojot spēkus pārmaiņām

Lai nodrošinātu pārdomātu pāreju, uzturam atvērtu dialogu un sadarbību ar vietējiem olu ražotājiem un dzīvnieku aizsardzības nevalstiskajām organizācijām. *Rimi Baltic* dod priekšroku un atbalsta vietējos piegādātājus, lai stiprinātu vietējo ekonomiku, un viņi ir būtiska daļa no mūsu pārejas uz ārpus sprostiem dētu olu tirdzniecību. Tāpēc mūsu sadarbība ar Baltijas tirgus līderi *Balticovo*, kā arī citiem vietējiem ražotājiem ir neatņemama šī transformācijas procesa sastāvdaļa. *Balticovo* jau ir ieguldījis vairāk nekā 40 miljonus eiro ārpus sprostiem un brīvās turēšanas apstākļos audzētu vistu saimniecību attīstībā, un uzņēmums plāno pilnībā pāriet uz ārpus sprostiem dētu olu ražošanu līdz 2027. gadam, jau 2024. un 2025. gadā plānojot veikt būtiskas investīcijas un būvniecību. Protams, arī mazajiem olu ražotājiem, tostarp vietējiem lauksaimniekiem, ir būtiska loma mūsu produktu sortimenta pilnveidošanā, jo īpaši bioloģisko un brīvās turēšanas apstākļos dētu olu produktu piedāvājuma stiprināšanā.

2024. gada plāni

2024. gadā *Rimi Baltic* plāno izstrādāt *Rimi Dzīvnieku labturības politiku*, pārskatot esošās dzīvnieku labturības prasības piegādātāju un sortimenta izvēlē. Šī politika būs dokuments, kas izklāsta *Rimi Baltic* nostāju dzīvnieku labturības jomā un uzskaita detalizētas prasības un ieteikumus olām, gaļai, kosmētikai, apģērbiem un citām produktu kategorijām, izvēloties piegādātāju un sortimentu. Jaunā politika attieksies gan uz privātās preču zīmes produktiem, gan uz piegādātāju zīmoliem. Attiecībā uz olām politikā tiks iestrādātas vadlīnijas izvairīties no sprostos dētu olu iekļaušanas sortimentā.

Tiecoties uz mērķi pilnībā pāriet uz ārpus sprostiem dētām olām, 2024. gadā *Rimi Baltic* plāno:

- vēl vairāk samazināt sprostos dētu olu īpatsvaru mūsu sortimentā;
- papildināt privātās preču zīmes piedāvājumu ar plašāku ārpus sprostiem dētu olu sortimentu;
- ieviest jaunu marķējumu uz privātās preču zīmes produktiem, identificējot olu izcelsmes veidu;
- izglītēt klientus par dažādām olu kategorijām;
- pieteikt pirmos *Rimi* veikalus, kuros tiks piedāvātas tikai ārpus sprostiem dētas olas;
- savienot mūs kā mazumtirgotāju ar vietējiem ražotājiem un dzīvnieku aizstāvjiem, lai kopīgi sasniegtu mūsu izvirzīto mērķi;
- regulāri publicēt informāciju tīmekļa vietnē par progresu ceļā uz to, lai tirgotu tikai ārpus sprostiem dētas olas.